

Institut "Jožef Stefan", Ljubljana, Slovenija

Evgenija Jarc: Otroci se kopajo III, olje na platnu, 130 cm × 100 cm, 2015

Galerija Instituta "Jožef Stefan"

EVGENIJA JARC in ANDREJ MIVŠEK

Spomin vode

Odprtje razstave bo v ponedeljek, 22. februarja 2016, ob 18.00
na Jamovi cesti 39 v Ljubljani.

Razstava bo odprta do 17. marca 2016.

Vse reke tečejo v ocean, a ta ni nikdar poln

Grški filozof Tales iz Mileta (624–546 pr. n. š.) je vodo poimenoval kot prapočelo (arché) vseh stvari, kot tisto prvino, iz katere vse izvira. Tudi Leonardo da Vinci je menil, da je voda gonilna sila vse narave. Fascinirala ga je njena spremenljivost in moč. Menil je, da je ta tekočina enako pomembna za svet, kot je kri za telo. Potrebujejo jo vsa živa bitja, ljudje, živali in rastline.

Voda, ki svojo naravo lahko spreminja iz tekočega v trdno in plinasto stanje, je prispodoba gibanja in življenja pa tudi skrivnostnosti in veličastnosti narave. Zato ima arhetipski pomen v filozofiji in religiji, zaradi svoje večplastne metaforike pa je motiv vode, izvirov, rek, oceanov, jezer, tolmunov ali dežnih kapelj priljubljen tudi v umetnosti – v poeziji, glasbi in slikarstvu. V simbolno govorico umetnosti voda vstopa kot element prvinskosti, čistosti, jasnega duha, vedrine, optimizma in vitalne energije. Vodni motivi v slikarske kompozicije vnašajo dinamiko ter svetlobne in barvne učinke. S slikanjem prosojnosti, valovanja in odbleskov na vodni gladini slikarji radi dokazujejo svoje mojstrstvo in veščino.

Evgenija Jarc in Andrej Mivšek z razstavo *Spomin vode* razmišljata o vodi kot izviru bivanja, kot o ključnem elementu, ki gradi svet. Voda je s človekom neločljivo povezana, je del njega. Umetnika se slikarsko zazirata v neokrnjeno, prvinsko naravo ali priključeta nostalgичne spomine na otroštvo, brezskrbno igro, poletje in počitnice na obali. Simboliko vode tako prepletata z osebnimi spomini, opazovanji in doživljanji.

Ocean je pojem, ki ponazarja enovitost, moč in modrost.

Razburkano morje enačimo z domišljijo in čustvi. Morje je prispodoba življenja, človeške usode. To tradicijo so z razpoloženskimi morskimi krajinami v slikarstvo vpeljali romantični slikarji. V poznem 19. in zgodnjem 20. stoletju pa so postale priljubljene žanrske upodobitve kopalcev.

Evgenija Jarc se nasloni na to slikarsko zgodovino. Nepremagljivo moč morja ukroti v varnih peščenih zalivih. Mogočni Okean se skloni k človeku, k najmanjšemu izmed ljudi, k otroku. Otrok se v svoji sproščenosti in nedolžni

zaupljivosti ne boji ničesar, zato se radostno igra z njegovimi valovi, se potaplja, plava in raziskuje.

Naslikani vodometi in gejzirji podarjajo dinamiko valovanja, škropljenja in razlivanja vode. To fluidno gibanje Evgenija Jarc pospremi s slikarskimi prijemi – z vehementnimi potezami, z gostimi nanosi, s škropljenjem in kapljanjem barve. Pisane obleke in vzorčaste otroške kopalke se kot barvite točke razporejajo po modri podlagi. Spominjajo na nekakšne poskočne note, ki dajejo ritem živahnim kompozicijam. Otroška igra je prikazana prepričljivo in pristno, da gledalec skorajda zasliši veseli vrišč in smeh.

Ponekod velika modrina zapolni platna v celoti. Ni več slutnje plaže, obale ali betonske ploščadi z vodnimi atrakcijami. Ni več ne horizonta ne zemlje. Prosojna modrina morja

se izenači s sinjo modrino neba, bele morske pene postanejo podobne oblakom. Lebdenje otroških figur na vodni gladini in pod njo lahko primerjamo z letenjem nad oblaki. Otroški kopalci tako spominjajo na igrive angelčke in pute, ki so jih baročni slikarji slikali na oboke, da bi ustva-

Andrej Mivšek: Iz cikla *Voda*,
tempera in olje na platnu, 20 cm × 14 cm, 2015

riili iluzijo nebes. So nostalgčni spomini na otroštvo nekakšen privid izgubljenega raja? Pozimi, ko se voda spremeni v sneg in idilično pobeli pokrajino, se svet nekoliko umiri. Drobná otroška figura nas vabi, da po njenih stopinjah zagazimo v svoje otroštvo. Morda nas na bližnjem griču že čakajo zimske radosti.

Morje ali reka, horizontala ali vertikala, slano ali sladko? Evgenija Jarc ljubi otroški vrvež in vroče poletje ob morju, Andreju Mivšku pa je bližje hlad gorskih potokov, potopljenih med skale in samotne gozdove.

Reka ima moč. Izkleše skale, premeče kamenje,

izvotli hribovja, zaje se v doline, premaga prepade in razdalje. Neustavljiva je v svojem jasnem namenu, da doseže morje – cilj, počitek, združitev, zlitje v eno. Izvir je prispodoba prvinskosti, čistosti in neomadeževanosti. Tihi in skrivnostni tolmeni so oaze miru na njeni poti.

Za Andreja Mivška je idealizirana narava zatočišče miru, čistosti, neomadeževanosti, nepokvarjenosti in prvobitne estetike. V njej ni grobsti, ni krivice. Odmaknjena od banalnosti, rutine in sprevrženosti vsakdana je kraj za meditacijo, za molitev, za srečanje s samim s seboj. Njegove upodobitve narave so poduhovljene in kličejo k meditaciji, k zaziranju vase. Lahko pa priključijo spomin na upodobitve mitoloških in pravljčnih pokrajin, prvinskih krajev, kjer živijo vile in škrti, kjer imajo studenci čudežno moč, kjer voda ne le hladno odžaja v poletni vročini, temveč tudi zdravi in krepi telo in duha.

Mivškové slike so sugestivne, ker jih ne obremeni s pripovednimi detajli, temveč daje prednost likovni govorici,

predvsem barvam. Prevladujočim modrim in zelenim odtenkom se pridružujejo rumeni, vijolični in rdeči odbleski. Slikarske poteze sledijo naravi vode; barvne nianse se te-

koče prelivajo in mehko modelirajo forme. Če mehka poteza s čopičem posnema fluidnost vode, pa izrazita risba poudarja njeno moč. Dinamiko gorskega toka slikar ponazori z diagonalno kompozicijo. Tako slika razpoloženske pokrajine, v katere z linijami začrta sledove človeške misli, nakaže zgodbo. Mivškové likovne harmonije sugerirajo tudi posebno zvočno kuliso, saj priključijo zvoke žu-

Evgenija Jarc: Pod vodo, olje na platnu, 122 cm × 77 cm, 2015

borenja, pretakanja, curljanja, kapljanja, kлокotanja in šumenja pa tudi tiste prav posebne tišine gozda.

Oba predstavljená slikarja, Evgenija Jarc in Andrej Mivšek, vsak na svoj način raziskujeta lastnosti vode: slikata prosojnost in gibanje, preučujeta odseve, svetlobo, prelivanje barvnih odtenkov in fluidnost oblik ter raziskujeta simbolne pomene – čistost, iskrenost, iskrivost, prvinskost in lepoto narave. Spomin, zapisan v vodi, oživljata na nostalgčen, a ne patetičen način. Njuno slikarstvo je iskreno in osebno. Njuna raznolika opusa, postavljena drug ob drugega, pripovedujeta zgodbo o začetku, o izvoru, o idealizirani, čisti, idealni preteklosti posameznika in človeštva. Hkrati pa njuna dela izražajo optimistično sporočilo, da je čisto, neomadeževano, prijazno, iskreno in dobro mogoče tudi v resničnem, sedanjem življenju – če ne drugje, vsaj v svetu umetnosti.

Monika Ivančič Fajfar

Andrej Mivšek, Tolmun, mešana tehnika na papirju na juti, 112 cm × 161 cm, 2008-2015

Evgenija Jarc

Rodila se je leta 1977 v Ljubljani. Leta 2004 je diplomirala na oddelku za slikarstvo Akademije za likovno umetnost in oblikovanje pri prof. Zmagu Jeraju in prof. dr. Jožefu Muhoviču in je leta 2008 končala še magistrski študij pri prof. Metki Krašovec. Ustvarja v mediju slikarstva in se posveča ilustracijam. Honorarno dela tudi z otroki v vrtcu po pedagoškem načinu Montessori. Do sedaj se je predstavila na več skupinskih in samostojnih razstavah tako doma kot tudi v tujini.

Kontakt: evgenija.jarc@gmail.com

Andrej Mivšek

Rodil se je leta 1976 v Ljubljani. Po končani Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo se je vpisal na oddelek za likovno pedagogiko na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Leta 2001 je pri prof. Zdenku Huzjanu diplomiral na temo slikarstva Informela in si doma v Zavrvcu uredil atelje. Kot pedagog je zaposlen na OŠ Žiri. Vseskozi se posveča ustvarjanju, predvsem slikarstvu in risbi. Svoja dela je predstavil na samostojnih in skupinskih razstavah doma in v tujini. Je član Društva likovnih umetnikov Ljubljana.

Kontakt: and.mivsek@gmail.com